

PHILIP E. TETLOCK
DAN GARDNER

SIÊU
DỰ BÁO

Superforecasting

Lê Thiện Trí dịch

NHỮNG PHƯƠNG PHÁP DỰ ĐOÁN
TRÊN TẦM CHUYÊN GIA

"Cuốn sách quan trọng nhất về kỹ năng ra quyết định, kể từ sau *Tư duy nhanh và chậm*."

- Jason Zweig, *Wall Street Journal*

alphabooks

NHÀ XUẤT BẢN
THẾ GIỚI

SUPERFORECASTING

Copyright © 2015 by Philip Tetlock Consulting, Inc. and Connaught Street, Inc.
All rights reserved.

SIÊU DỰ BÁO

Bản quyền tiếng Việt © Công ty Cổ phần Sách Alpha, 2018

Không phần nào trong xuất bản phẩm này được phép sao chép
hay phát hành dưới bất kỳ hình thức hoặc phương tiện nào
mà không có sự cho phép trước bằng văn bản của Công ty Cổ phần Sách Alpha.
Chúng tôi luôn mong muốn nhận được những ý kiến đóng góp của quý vị độc giả
để sách ngày càng hoàn thiện hơn.

Góp ý về sách, liên hệ về bản thảo và bản dịch: translation@alphabooks.vn

Liên hệ hợp tác về nội dung số: ebook@alphabooks.vn

Liên hệ hợp tác xuất bản & truyền thông trên sách: project@alphabooks.vn

Liên hệ dịch vụ tư vấn, đại diện & giao dịch bản quyền: copyright@alphabooks.vn

Biên mục trên xuất bản phẩm của Thư viện Quốc gia Việt Nam

Tetlock, Philip E.

Siêu dự báo : Những phương pháp dự đoán trên tầm chuyên gia / Philip E. Tetlock,
Dan Gardner ; Lê Thiện Trí dịch. - H. : Thế giới ; Công ty Sách Alpha, 2018. - 384tr. : 24cm

Tên sách tiếng Anh: Superforecasting

ISBN 9786047742318

1. Dự báo xã hội 2. Xã hội học
303.49 - dc23

TGF0205p-CIP

PHILIP E. TETLOCK
DAN GARDNER

NHỮNG PHƯƠNG PHÁP DỰ ĐOÁN
TRÊN TẦM CHUYÊN GIA

Lê Thiện Tri dịch

NHÀ XUẤT BẢN THẾ GIỚI

 alphabooks[®]
knowledge is power

Cuốn sách được lựa chọn cho
CHƯƠNG TRÌNH LÃNH ĐẠO TRẺ ABG
<https://www.facebook.com/ABG.Program/>

Đơn vị bảo trợ truyền thông
CÔNG TY CỔ PHẦN TRUYỀN THÔNG TRẠM ĐỌC
<https://www.facebook.com/tramdocvn/>
website: tramdoc.vn

LỜI GIỚI THIỆU

Trong mọi lĩnh vực, dù là chính trị, kinh tế, công nghệ hay đời sống hằng ngày, chúng ta đều có nhu cầu đưa ra dự báo. Nhưng thật không may, hầu hết chúng ta đều là những nhà dự báo tồi và phần lớn các phỏng đoán chính xác là nhờ “ăn may”. Nhưng vẫn có một nhóm các nhà siêu dự báo có thể đưa ra các dự đoán với độ chính xác đến không ngờ trong hầu hết các lĩnh vực. Có phải vì họ có một năng lực huyền bí nào đó, được quyền truy cập vào những thông tin tối mật hay vì sở hữu một trí thông minh vượt trội? Câu trả lời đơn giản là: họ nắm được kỹ năng dự báo đúng nghĩa.

Siêu dự báo được Tetlock và Gardner đúc kết sau nhiều năm triển khai Dự án Phán đoán tốt (GJP), một dự án nghiên cứu về dự báo được Cơ quan Hoạt động Dự án Nghiên cứu Tình báo Công nghệ cao Hoa Kỳ (IARPA) tài trợ. Dự báo không phải là công việc có nguyên tắc nhưng các nhà siêu dự báo thường xử lý các câu hỏi theo cách tương đối giống nhau và bất kỳ ai trong chúng ta cũng có thể làm theo.

Trước nhất, hãy chia câu hỏi thành những câu hỏi nhỏ hơn, nhận định rõ những yếu tố chúng ta đã biết và những điều chưa biết. Sử dụng góc nhìn từ bên trong để suy xét và đánh giá các giả định của bạn trước khi đưa ra một phán đoán cũng là một bước quan trọng, đòi hỏi tư duy phản biện. Hãy xem xét vấn đề với góc nhìn từ bên ngoài, so sánh để loại bỏ cái nhìn phiến diện mà chúng ta thường mắc phải.

Đừng quên khám phá sự tương đồng và khác biệt giữa quan điểm của bạn và của những người khác, từ đó tổng hợp tất cả các góc nhìn khác biệt này thành một tầm nhìn duy nhất mà Tetlock và Gardner gọi là “mắt chuẩn chuẩn”.

Điều mấu chốt là phải trình bày phán đoán của bạn bằng những con số xác suất chính xác đến từng đơn vị, thay vì dùng những từ chung chung như “có thể”, “nhiều khả năng”, “gần như chắc chắn”,...

Đưa ra được con số là bước quan trọng nhưng mới chỉ là khởi đầu của quá trình dự báo. Bạn cần liên tục cập nhật thông tin mới và đánh giá mức độ ảnh hưởng của chúng tới phán đoán ban đầu. Các nhà siêu dự báo đánh giá rất cao kỹ năng này và lao động chăm chỉ để mài giũa nó sắc bén hơn.

Dự báo không đơn giản như việc bạn mua xổ số và chờ trúng số. Đó là một quá trình suy nghĩ, thu thập thông tin, liên tục cập nhật quan điểm và học hỏi từ sai lầm. Còn nhiều “tuyệt chiêu” nhỏ nhưng có “vỡ” khác cũng được bật mí trong cuốn sách, bạn chỉ việc bắt đầu hành trình mà thôi.

Trân trọng giới thiệu cùng bạn đọc!

Hà Nội, tháng 3 năm 2018

CÔNG TY CỔ PHẦN SÁCH ALPHA

MỤC LỤC

.....

LỜI GIỚI THIỆU	5
01. KỂ HOÀI NGHỊ LẠC QUAN	9
02. ẢO TƯỜNG VỀ KIẾN THỨC.....	37
03. TÍNH TOÁN XÁC SUẤT	61
04. SIÊU DỰ BÁO	103
05. SIÊU THÔNG MINH?	133
06. SIÊU ĐỊNH LƯỢNG?.....	159
07. SIÊU NGHIỆN THÔNG TIN?	189
08. LUÔN LUÔN LÀ BẢN THỦ NGHIỆM	214
09. SIÊU ĐỘI NGŨ	236
10. THẾ TIẾN THOÁI LƯỜNG NAN CỦA NHÀ LÃNH ĐẠO	259

11.	HỌ CÓ THỰC SỰ SIÊU VIỆT ĐẾN VẬY KHÔNG?.....	281
12.	CHUYỆN GÌ SẼ XẢY RA TIẾP THEO?	304
	LỜI BẠT.....	329
	PHỤ LỤC.....	332
	LỜI CẢM ƠN.....	342
	CHÚ THÍCH.....	345

01

KẺ HOÀI NGHĨ LẠC QUAN

Chúng ta đều là những nhà dự báo. Khi nghĩ đến chuyện thay đổi công việc, kết hôn, mua nhà, đầu tư, ra mắt một sản phẩm hay nghỉ hưu, chúng ta đều quyết định dựa trên những gì mình trông đợi về một tương lai rộng mở. Những kỳ vọng này chính là dự báo. Chúng ta thường tự mình dự báo. Nhưng khi các sự kiện quan trọng diễn ra – như thị trường sụp đổ, chiến tranh ập đến hay các nhà lãnh đạo lo sợ – chúng ta sẽ quay sang các chuyên gia, những người hiểu rõ sự việc. Chúng ta trông cậy ở những người như Tom Friedman*.

Nếu là một nhân viên Nhà Trắng, bạn sẽ thấy Tom Friedman ngồi cùng với tổng thống Mỹ trong Phòng Bầu dục (Oval Office) và bàn luận về Trung Đông. Nếu là một CEO thuộc nhóm *Fortune 500*, bạn sẽ bắt gặp ông tại Davos, trò chuyện với các tỷ phú quỹ phòng hộ và hoàng thân Ả Rập Saudi trong quán bar. Và nếu không quen đến

* Thomas Friedman là nhà báo, nhà bình luận người Mỹ về quan hệ chính trị và kinh tế giữa các quốc gia. Ông phụ trách một chuyên mục đăng hai lần/tuần trên tờ *New York Times*. Các tác phẩm nổi tiếng của ông như *Chiếc Lexus và cây ô-liu; Nóng, phẳng và chát. Từ Beirut đến Jerusalem* và đặc biệt là *Thế giới phẳng* đều đã được xuất bản tại Việt Nam. (ND)

Các chú thích của dịch giả, BTV sẽ được đánh dấu * và đặt ở chân trang. Các chú thích của tác giả sẽ được đánh số (1, 2, 3,...) và đặt ở cuối sách. (BTV)